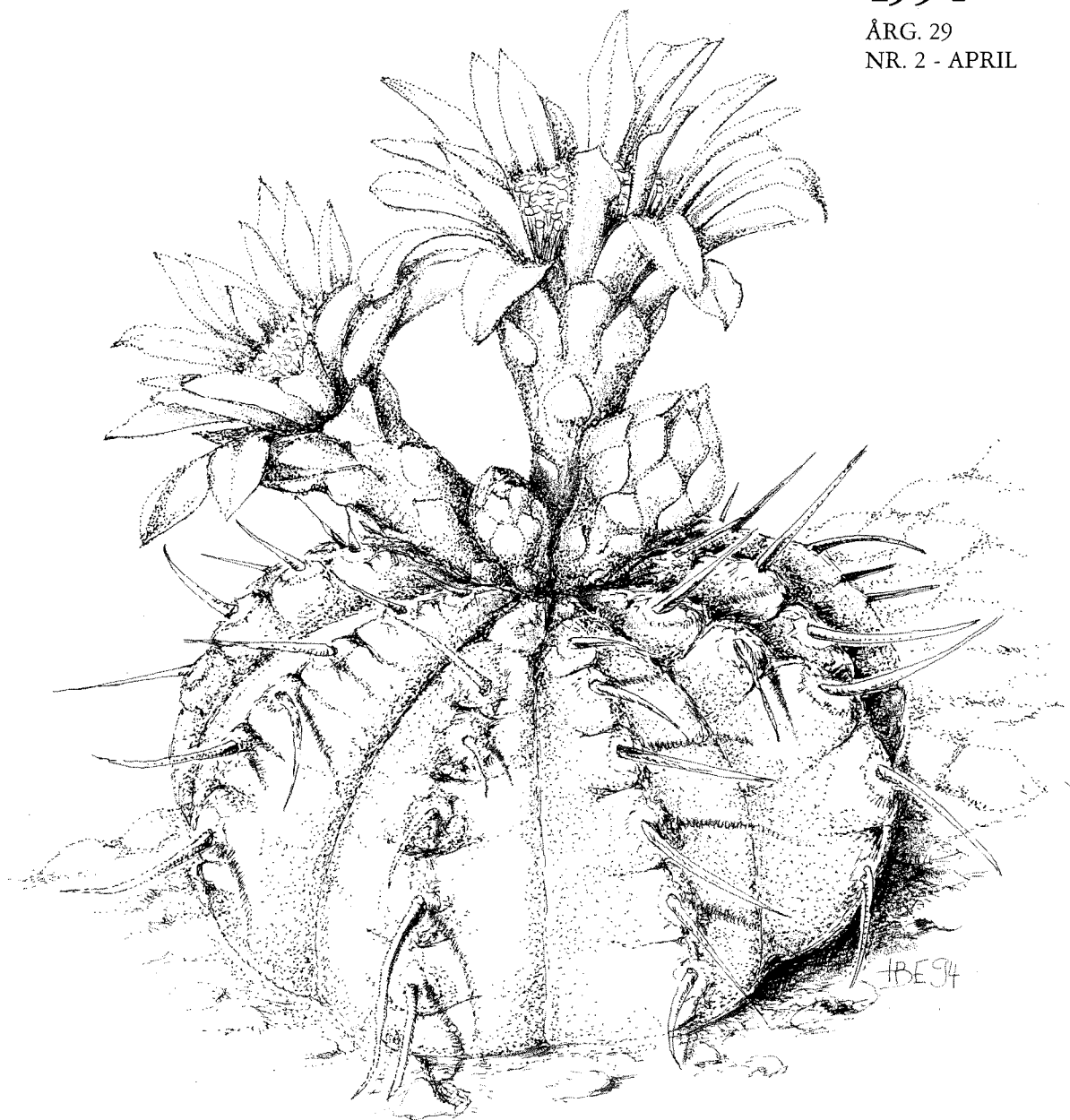

KAKTUS

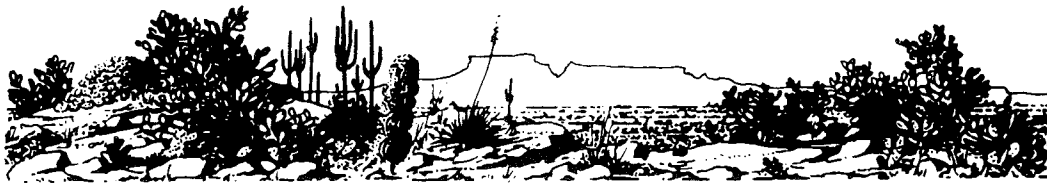
1994

ÅRG. 29

NR. 2 - APRIL

Gymnocalycium vatteri

Kaktus udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Helga B. Erritzøe, Taps gl. Præstegård, DK-6070 Christiansfeld, tlf. 75 57 31 56.
Tryk: Hagsholm Offset, Hammershøj, 8830 Tjele.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 175 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Finn Larsen, Salbyvej 17, DK - 4600 Køge. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Finn Larsen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november.

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ans.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, 32 52 80 20.

Sekretær: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, DK-8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41.

Kasserer: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK-4600 Køge, tlf. 53 65 44 60.

Øvrige funktioner:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2, 2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk biblioteket: Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27.

Svensk bibliotakar: Larseric Arne, Sjögården 1628, S-52043 Åsarp, Postgiro 473 87 16-2

Indbetaling af kontingent i Sverige og Norge:

I Sverige til: Kom Kronberg, Fajancevägen 119, Oxie. S-23030. Giro: 58 15 87-3

I Norge til: Unni Horn, Rishaugveien 3. N-8340 Stamsund. Giro: 0825 01 596 34

»Meddelelser«:

- Sendes til sekretær Bjarne Kjempff.

Æresmedlem:

Otto Forum Sørensen.

Forsiden viser:

Tegning af Helga B. Erritzøe

Tro det eller ej!

1914 var ikke noget helt almindeligt år i Europa. Datidens dinosaurer - Kejser Wilhelm - Dronning Victorias lille søn etc. - underholdt Europa med 1. Verdenskrig til stor morskab for mødre og enker for blot at nævne enkelte.

Danmark præsterede i al beskedenhed Otto Forum Førensen og så til og med den 2. juni. Der rundes altså et lille hjørne i år, når vort æresmedlem fylder år. En lagatel af 4 snese.

Dette er ikke en nekrolog - måtte det være længere ude i fremtiden end farvelbåndet på min skrivemaskine kan holde til - snarere en status uden brug af overdrevent mange rosende bemærkninger. Jeg må gemme nogle til de 85, 90 og hvem ved de 100.

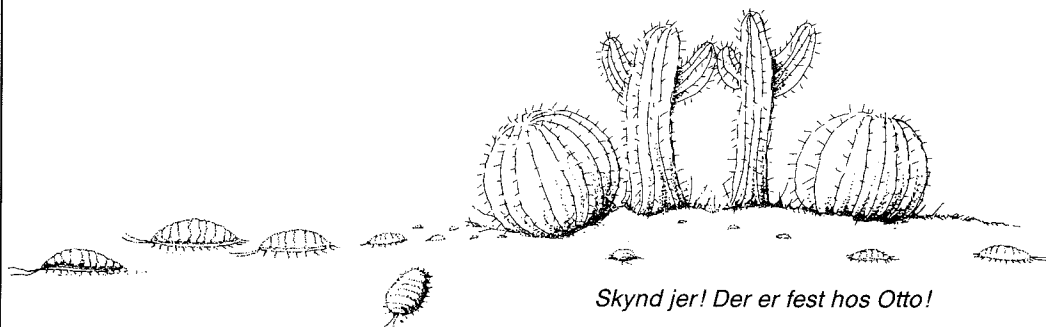
Føreningen skylder Otto så meget. Sammen med Frans Laursen fik han en døende forening op at stå igen - så er det sagt. I næsten 20 år har han med en gniers ildhu som kasserer varetaget økonomien. Formand for lokalforeningen i København i næsten lige så lang tid. Et trofast og hårbart medlem af forsamlingen på ture i ind- og udland, årsmøder etc.

Vi må i dagens anledning ikke glemme Martha, som er medlem af foreningen (!), og som har en ikke ringe andel i, at Otto stadig er særdeles aktiv.

Derfor:

Fra alle os til alle jer to et rigtigt stort tillykke.

Peter Brandt Pedersen.

Skynd jer! Der er fest hos Otto!

FRAILEA (2) BRITTON & ROSE 1922

Frailea alacriportana og nær beslægtede arter

I modsætning til *Frailea pumila*'s kompakte form finder man disse søjler i de fleste tilfælde voksende i humusholdigt substrat under buske og i højt græs. Planterne foretrækker bjergskrånninger i Rio Grande do Sul.

Frailea alacriportana BACKEBG.&VOLL.1949 er en ca. 1 - 2,5 cm tyk og 10 - 20 cm høj søjle. Areolerne sidder på forhøjninger i 13-19 rækker. Tornefarven varierer fra gul-brun, hvid-gråbrun til hvid-rødbrun; kontrasten mellem de anliggende lyse randtorne og de stive, mørke midtertorne er tydelig at se.

Fig. 1 - *Frailea alacriportana* Gf 88

Jeg fandt *Frailea alacriportana* som Gf6 og Gf180 i Porto Alegre's byområde på et bjerg sammen med *Notocactus leprosorium* og ved Colonia de Itapua (Gf88), og en mere sirlig form vest for Guaiba Gf3. Beskrivelsen af *Ec.gracillimus* (LEMAIRE 1839) er meget ældre. Men da der som hjemsted blev nævnt Paraguay foreslog RITTER (1979), at planterne der forekommer i Rio Grande do Sul's centrale bjergland og hvis udseende svarer til LEMAIRE's beskrivelse bliver betegnet som *Frailea pseudogracillima*. Jeg fandt nogle sådanne eksemplarer (Gf97) mellem Encruzilhada og Dom Felidiano. Her fandtes hvide og sorte planter gemt i det solbrændte mos. Planterne var kun 0,7 - 1 cm tykke og max. 5 cm høje.

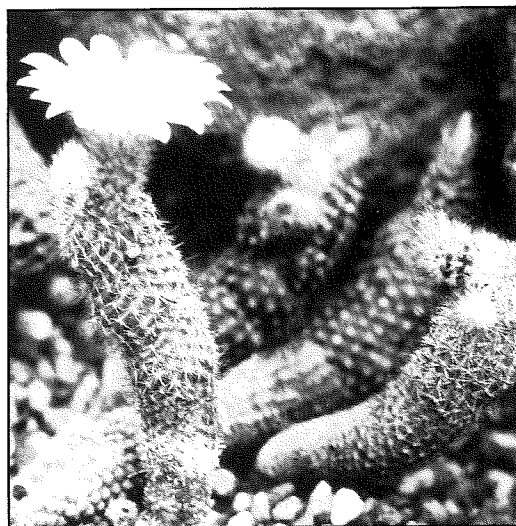

Fig. 2 - *Frailea pseudogracillima* Gf 97

Blomsterne var 2,5cm lange og i fuldstændig åben tilstand 3,5 cm i diameter. Ved Gf97 fandt jeg ren gule blomster. Støvfangeren og støvdragerne er hvidlige, blomsterstøvet svovlgult. Støvdragerne er 9 mm lange og sidder fast i siden af tragten (Insertion). Udefra er tragten tækket med små spidse, grønne

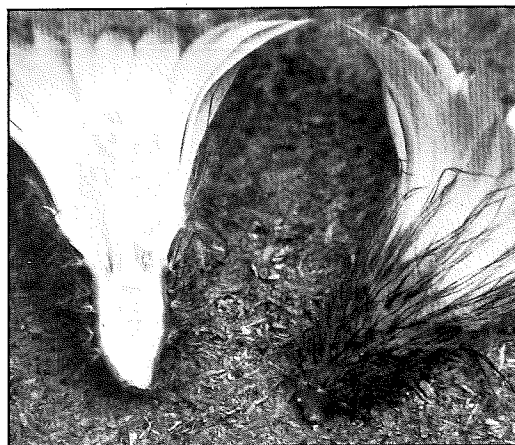

Fig. 3 - Overskåren blomst af *Frailea pseudogracillima*

Fig. 4 - *Frailea pseudogracillima* Gf 74
skæl, ud fra bladkrogen vokser beigefarvet uld og 3 - 4 lange mørkebrune børster. Frugtknuden har samme udseende og er hvid indeni. Alle blomsterne af cereusagtige *Frailea* ligner hinanden og efter min mening var det tilstrækkeligt med 1 artsnavn.

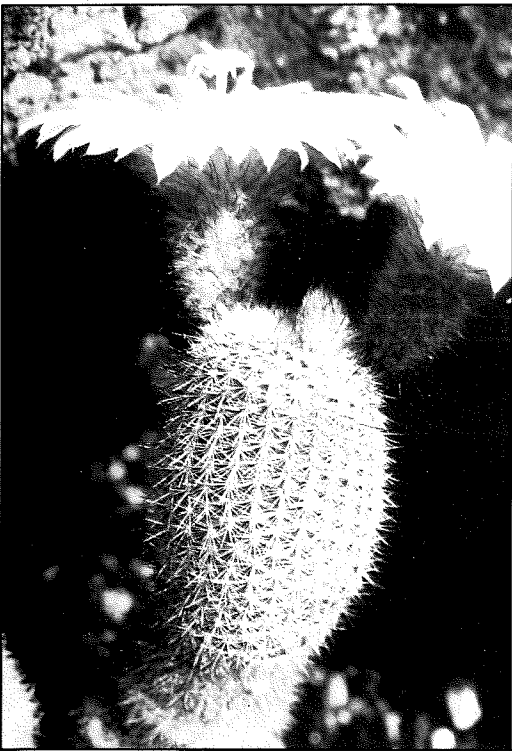

Fig. 5 - *Frailea horstii* Gf 29

Frailea's blomster :

Selv på varme dage venter man tit forgæves på at blomsterne skal folde sig ud. Men somt nævnt danner planten også frø uden at selve blomsten har åbnet sig. I det første varme vejr efter en periode med regn åbner blomsterne sig samtidig på alle planterne. Derfor er det en idé at holde *Frailea* fugtig.

Meget kraftige søjler fandt jeg i Cavera (Gf156) med op til 15 cm lang roerod; mere sirlige planter nord for Encruzilhada. Mellem Bage og Dom Pedrito (Gf212) = HU 809 finder man gulbrune planter i floddalerne. Ved Acegua nær grænsen til Uruguay fandt jeg i Departamento Cerro Largo en sirlig gul form af *F.pseudogracillima*, der muligvis bliver navngivet efter mig. Planten, der bærer betegnelsen Gf74 er kun 0,6 cm tyk og 4 cm høj og har 4-8 brune midtertorne. Men selv med intensiv pleje har planten i løbet af de sidste 4 år ikke haft lyst til at blomstre.

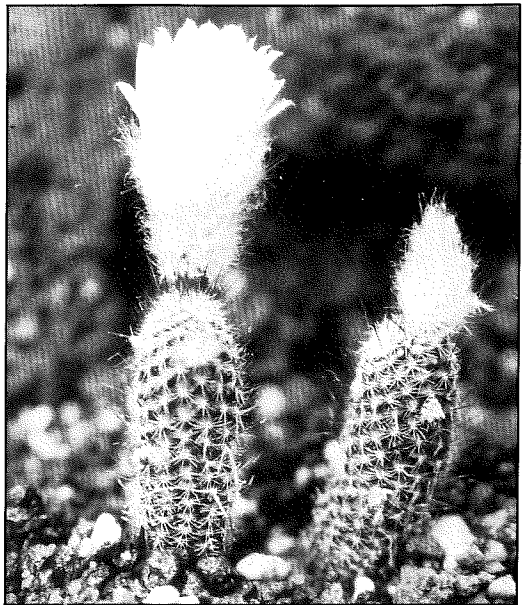

Fig. 6 - *Frailea lepida* Gf 301

Benytter man et mere groft artsbegreb end RITTER og alle de andre forfattere har valgt, kunne man betragte de efterfølgende planter som varianter og former af *Frailea pseudogracillima*.

Frailea horstii RITTER 1970

er den største og mest kraftige art. På voksestedet Segredo bliver planten 4 cm tyk og 20 cm høj. Jeg fandt planten mellem *Dyckia* sammen med *N.langsdorfii* fa.prolifer, *N.arachnites* og *N.ottonis* på et bjerg ved Cacapava. De 4 midtertorne - ravfarvet til mellembrunt - kontrasterer med de anliggende hvide randtorne. Blomsterne bliver op til 4 cm store.

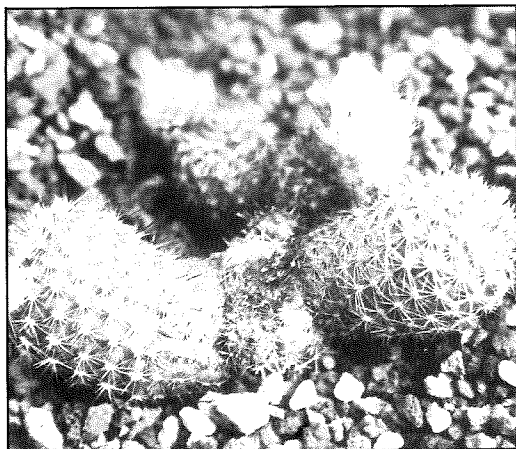

Fig. 7 - *Frailea albifusca*

***Frailea lepida* BUIN.&BRED. 1973**

vokser mellem Livramento og Dom Pedrito. I denne gruppe er det den mindste plante, blomsterdygtig fra 0,5 cm tykkelse og 2,5 cm længde. I naturen opdager

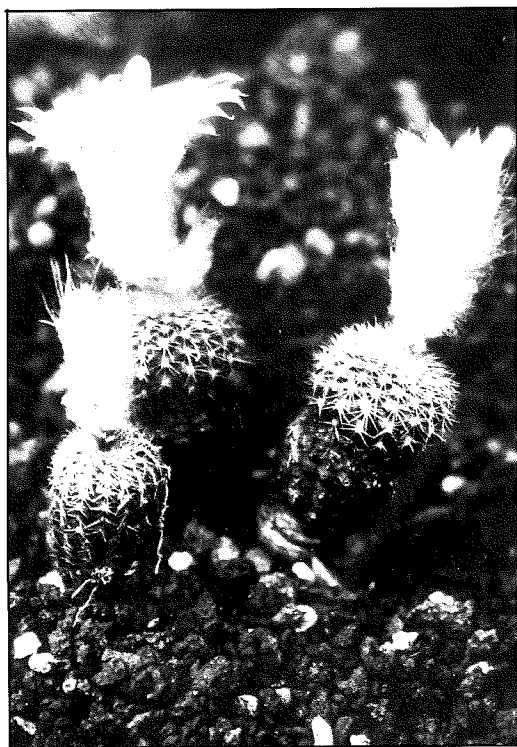

Fig. 8 - *Frailea fulviseta* Gf 149

man kun planten, hvis man lægger sig ned på knæene. Jeg fandt den som GF301 10 km vest for typelokaliteten. Særlig dekorative er de næsten sorte midtertorne med krog.

***Frailea albifusca* RIITTER 1970**

Bortset fra den lysere plantekrop, de anliggende torne og insertionen af støvdragerne ser forfatteren ingen forskel til *F.gracillima*.

***Frailea fulviseta* BUIN.&BRED. 1973**

Denne gule søjle med anliggende gule torne vokser på bjergene ved Sao Francisco de Assis og bliver 15 cm høj. Jeg kunne desværre ikke indsamle planten, fandt derimod en lignende *Frailea* (Gf149) mellem Rosario og Alegrete, ca. 60 km luftlinje fra typelokaliteten.

Afsluttende vil jeg henvise på nogle planter, der også tilhører cereusagtige *Frailea*, men er mere kompakte, har kraftigere forhøjninger og forgrener sig mere. Se foto forneden af en plante jeg fandt ved Piratini. Lignende eksemplarer findes også ved Santana da Boa Vista (Gf358). Blomsterne er mindre og mere gule end hos de andre *Frailea* af denne gruppe. (Fortsættes i næste nr.)

Norbert Gerloff
Brandenburger Str. 49
D-71640 Ludwigsburg
(overs.red.)

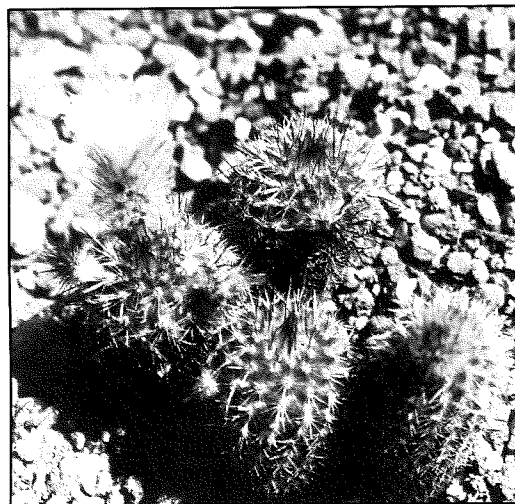

Fig. 9 - *Frailea fulviseta* Gf 195

N.B.Selvfølgelig var Norbert Gerloff også forfatteren af FRAILEA 1. Men desværre smuttede navnet for mig. Jeg beklager meget!-red.

Ett besök på Cerro Negro

Den 29. januari 1987 befann jag mig i Humahuaca, i provinsen Jujuy, Argentina. Jag var på väg tillbaka till Salta efter några ansträngande dagar vid gränsen mellan Argentina och Bolivia. Jag var trött och kände mig mör både fysiskt och psykiskt. Men är man »cac-toloco« så är man - efter en god natts sömn befann jag mig åter på språng i bergen!

Målet var Cerro Negro, det svarta berget, strax norr om staden Humahuaca. Jag hade ställt målet högt -jag skulle upp på toppen. De mörka, mjukt rundade höjderna såg mystiskt tilltalande ut. Kanske skulle jag finna några intressanta, taggiga fynd däruppe? Jag packade min lilla väska med vattenflaska och ett paket kex.

Redan efter en halvtimme fann jag de första intressanta plantorna. Några *Lobivia marsoneri* växte tätt, tätt i skiffer-skrevorna. De svarta taggarna markerade sig vackert mot den grågröna kroppen. Då det var januari fann jag inga i blom, men hemma i växthuset visar dessa varje vår sina vackra blomster i röde nyanser, med inslag av violett och gult. Blomfärgen är mycket variabel. Plantans rötter sitter djupt ner-

borrade i marken, och endast några få centimeter sticker upp ovanför markytan. Ibland ser man plan- tor med flera huvuden, och då vet man att getter har varit där och tagit sig en munsbit, eller att en sten skadat plantan. Utan en skada förblir *L.marsoneri* solitär.

Parodia maassii växer överallt kring Humahuaca, och även på Cerro Negro. De kraftiga, ibland upp till 30 centimeter höga plantorna ser nästan bisarra ut med de oftast krokade mittaggarna i gult och brunt. Det är sällan man ser två identiska plantor. Kroppsform, lister, taggar och blommor varierar oerhört, och därför har också arten fått många namn uppkallade efter sig. Blommorna har petaler i nästan alla rödaktiga toner, men oftast är de glänsande rost-röda med inslag av orange. Ibland ser man nästan helt gula blommor.

Den väldiga *Maihueniopsis boliviana* bildar kuddar på upp till en meter i omkrets! Hundratals huvuden bildar en myrstacksliknande hög och ger ett impone- rade intryck. Bland de långa, raka taggarna ser man under högsommaren rent gula blommorna sticka

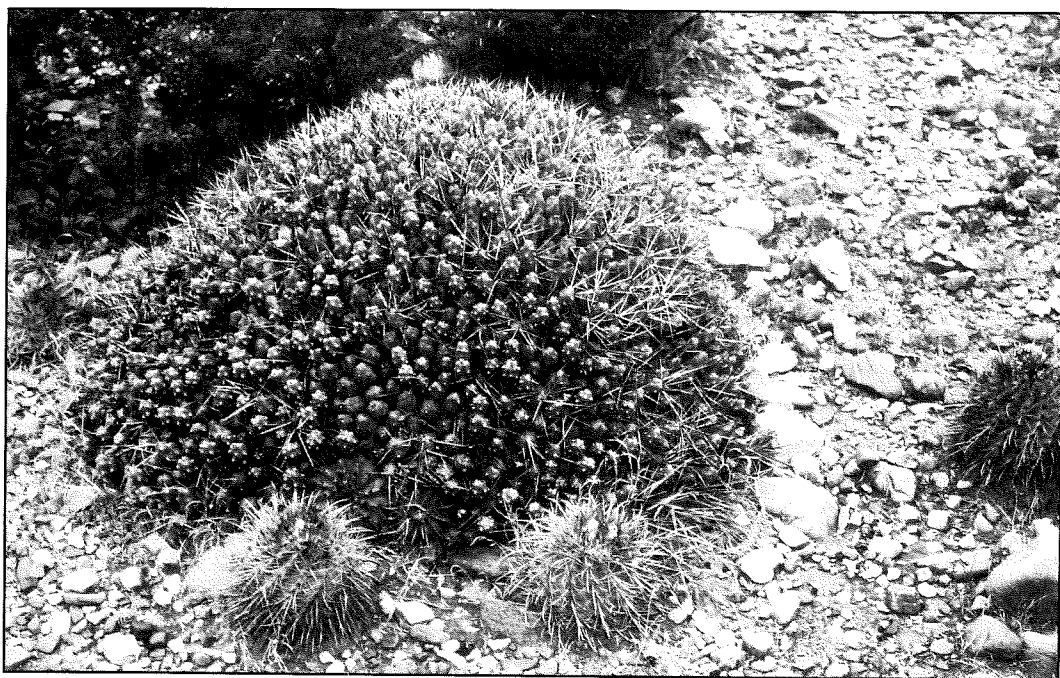

Fig. 10 - *Maihueniopsis* MN 25 & *Parodia maassii* MN 26.

fram. Frukterna blir stora som plommon och när den är mogen sprider den ut de stora fröna bland huvudena. Då fröna är stora och tunga sprids de inte så lätt av vinden utan hamnar ofta nära plantan. Har man ork kan man samla in hundratals frön kring en stor *Maibueniopsis*! Frön har tjockt skal och grov endast med stor svårighet. På senare år har man dock börjat experimentera att med kemisk eller mekanisk påverkan få högre grobarhet. Vissa har lyckats ganska bra, andra mindre bra. Ett enkelt och beprövat knep är att med hjälp av en fil ta bort en del av fröskalet, samt att lägga fröna i blöt ett dygn innan sådd.

På de soldränkta sluttningarna försökte några *Oreocereus trollii* att gömma sina vitludna kroppar i buskarna. De var lätta att upptäcka. De 50-100 cm höga stammarna syns tydligt mot den bruna marken, och de rödbruna taggarna nästan lyser i solljuset. I toppen fanns rikligt med mogna frukter, och det var bara att göra ett hål i fruktskalet så rann fröna ut. På några minuter hade jag tusentals frön. Svårare att finna var *Rebutia pygmaea*. Den växer dold under buskar eller i sprickor, och plantan är inte större än några centimeter bred. De korta taggarna ligger tätt mot den grågröna kroppen. I kultur är den

fröjd att se i blom. Kronbladen är ljus laxfärgade och ofta täcks plantan av ett hav av blommor. Knopparna som spränger sig fram ovanför areolerna är ett säkert värtecken! Redan i mars blir areolen ljusgrön och sväller upp, efter några veckor spricker plantans »hud« och en svart knopp utvecklas. Efter ytterligare några veckor kommer blommorna....

Höjdpunkten (!) på dagens vandring var inte bara att stå på toppen av Cerro Negro, utan att finna en av kaktusodlarens klenoder - *Weingartia neumanniana*. Enligt flera kända kaktologer skulle denna art nästan vara utrotad, och speciellt på Cerro Negro som är typlokalen. Så var icke fallet... Den första plantan jag fann var inte större än en centimeter bred! Genom ivrigt sökande på « alla fyra » fann jag fler och fler plantor - alla med den karakteristiskt bruna kroppsfärgen och raka, styva taggarna. Vilken fröjd att se! Vissa växte klumpvis i sprickorna, upp till ett dussin små plantor i rad. Andra ensamma, men lika vackra. På grund av sin bruna kroppsfärg är de effektivt kamouflerade i det likafärgade skiffret. Blommorna är gula med inslag av orange och kommer från toppen av plantan. Knopparna är helt kala och påminner om knopparna på *Gymnocalycium*. Rötterna är fascinerande och ovanliga. Rothalsen är mycket smal,

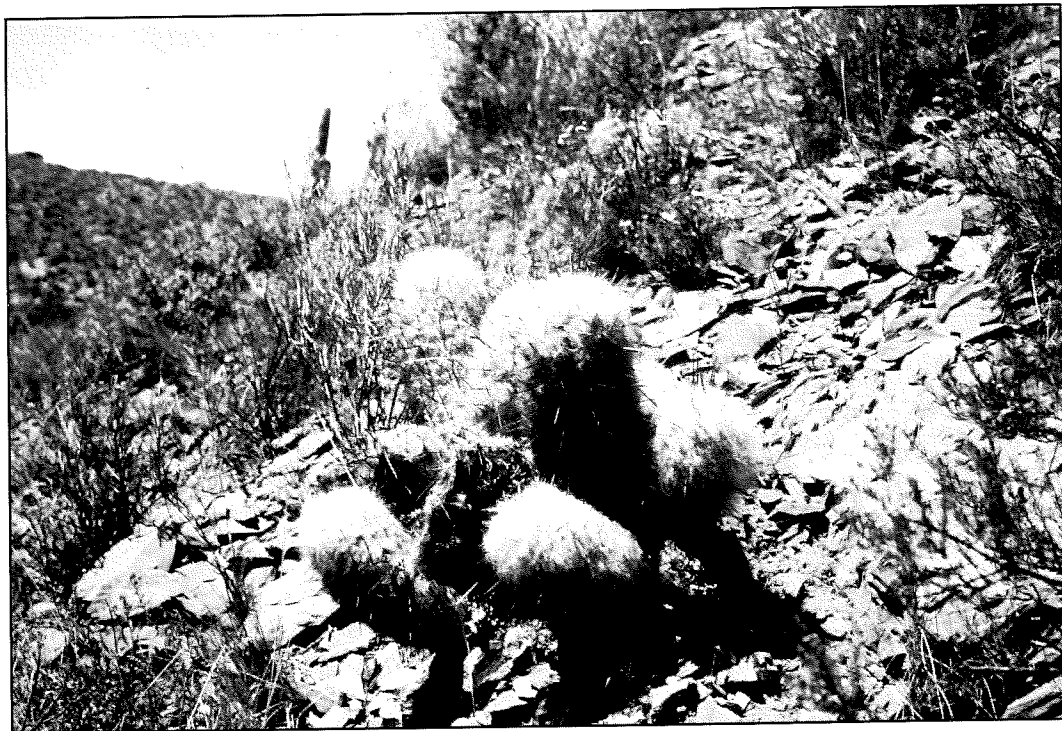

Fig. 11 - *Oreocereus trollii* MN 59.

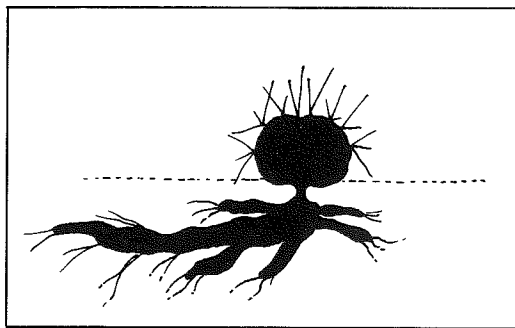

Fig. 12 - Rotsystemet *Weingartia neumanniana*.

endast någon centimeter, men övergår i en enorm, flerdelad rot som kan bli upp till 20-30 cm lång. Roten kan ibland bilda nya planthuvuden, och breda ut sig långt i klippskrevor.

Weingartia neumanniana återfinns endast i Argentina. Den har en utbredning från Humahuaca i söder till bolivianska gränsen i norr, och den påträffas mig veterligen alltid i brunt skiffer. Av befolkningen kallas den »Achacana de Guanaco« -lamans mat. Friedrich Ritter fann en avvikande population vid Iturbe

och beskrev *W. neumanniana v. aurantia* som en variant med mer röda blommor och kortare taggar. I oktober 1990 var jag i den dammiga, gudsfrögätta avkroken Iturbe med likasinnade vännen Mats Eriksson. Medan min gode kompanjon förättade naturbehov i ett närliggande buskage fann jag till min stora glädje Ritters *v. aurantia*. Plantorna är nästa identiska med de från Cerro Negro, och endast kronbladen visar en något mer rödaktig nyans. Populationen vid Iturbe är riklig och ett hundratal plantor kunde lätt observeras. I ett brev till Alfred Lau, kaktuskännaren från Mexiko, nämnde jag att jag funnit den sällsynta Weingartian. Han blev mycket lättad då han tidigare hört att denna skulle ha varit helt utdöd pga kommersiellt intresserade samlare. Walter Rausch berättade också för mig att han besökt Cerro Negro men funnit mycket få plantor. Han frågade en man i närheten vad det kunde bero på, och han fick ett dystert svar. Han hade sett en man vandra över berget som samlat in planta efter planta. Detta utan att för en sekund tänka på artens fortsatta överlevnad. Plantor som senare skulle säljas till hobby-odlare för en ringa summa! Rausch berättade vem denna barbar var, men jag tänker inte sprida det vidare. Jag har inga bevis och utan bevis vore det fel att smutskasta någon. Den namngivne nekar till skövlingen och skadegörelsen.

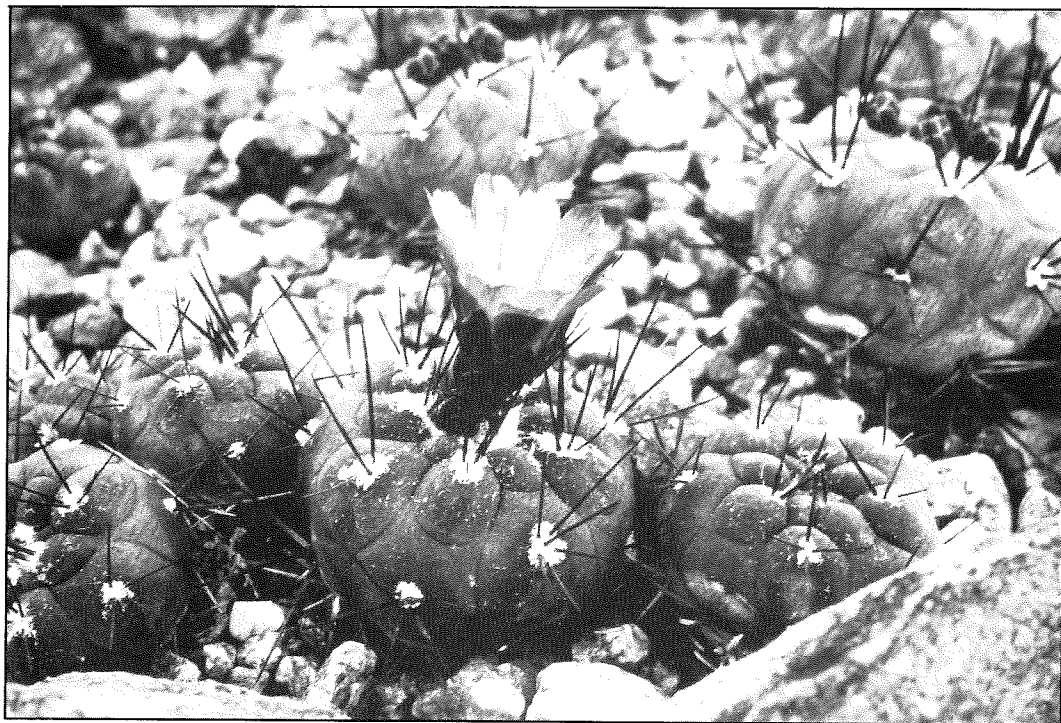

Fig. 13 - *Weingartia neumanniana* MN 57.

Närbesläktade arter, som enligt mig är att betrakta som synonymer eller varianter till *W. neumanniana*, är de i södra Bolivia hemmahörande *W. fidaiana* och *kargliana*. Ibland har jag en känsla av att arter beskrivs mer med geografiska karaktärer än morfologiska! Bara för att en planta växer på andra sidan landgränsen behöver det inte betyda att den är berättigad som egen art!

Weingartia neumanniana beskrevs redan 1933 av Backeberg (*Echinocactus*). Trots detta är den mycket sällsynt i samlingar. Den är något besvärlig att odla, men bara man känner till att den ska stå i mycket väl-dränerat substrat (helst rent mineraliskt sådant) och vattnas sparsamt, brukar det inte vara några problem. Kom ihåg att den har en smal, ömtålig rothals och stora fukt känsliga rotnölar! Jag har sått den från frö och inte haft några problem med den ännu. Ympad är den lättare att sköta men blir lätt missbildad och uppsvölld. Har man tålamod och vattnar sparsamt får man fina, tuffa och vackert taggbeklädda plantor, och det är väl det vi vill, eller hur?

Med värkande fötter och ömma ben kunde jag nöjd återvända tillbaka till det vackra Humahuaca. Över tio timmars klättrande i bergen på över 3000 meters höjd hade satt sina spår. Kroppen hade för många timmar sedan förbränt min medhavda gourmet-matsäck på vatten och kex. På hotellet väntade varm soppa, omelett, biff och karamellpudding. Jag ökade takten och planerade redan för nästa dag.

Mats Nilsson
Apelsinvägen 21 K
S-633 47 Eskilstuna

Litteratur:

Augustin, Karl: *Weingartia neumanniana*, K.u.a.S. Kartei 1988/6.
Backeberg, Curt: *Weingartia neumanniana*, Die Cactaceae Band III, s.1790
Lau, Alfred: Korrespondens
Rausch, Walter: *Weingartia kargliana* spec.nov. K.u.a.S., 1979 s.105.

Hybrider...hybrider...hybrider

Benedikte Clausen, Kærvej 10, DK-4270 Høng, skriver:

Som lidt uerfaren kaktussamler (5 år) har jeg et spørgsmål angående hybrider eller ej. Jeg er nemlig lidt skeptisk, om det frø, der er på mine kaktusser er blevet til på en naturlig måde eller om kaktussen er selvbestøvende. Vil det sige, at jeg ikke bør så nogle af de frø jeg har, hvis jeg vil være sikker på, at mine planter er af ren art? Jeg har svært ved at tro, at man kan være sikker på, at det frø man selv har bestøvet ikke har haft besøg af flyvende insekter, eller kan jeg? Jeg kunne godt tænke mig at der bliver skrevet lidt om, hvordan man bestøver, hvis man ønsker rene arter. (Der er med sikkerhed andre medlemmer, der også er interesseret i en god forklaring. Er der mon et eller andet »erfarent« medlem, der kan hjælpe med nogle gode råd? -red) Det er ikke fordi jeg ikke bryder mig om hybrider, bestemt ikke. Efter min artikel og foto i KAKTUS nr. 3/93 har jeg udvekslet breve og fotografier med Kaj Christiansen fra Odense. Så fat bare pennen, kaktusvenner, og skriv om dine oplevelser, du kan meget nemt få nye venner.

Efterspørgsel: Hvad hedder kaktusserne, som er gode at pøde på, og er der nogle der har disse planter til salg og evt. kan tilsende dem? Så hører jeg gerne fra dem.

En lille anmærkning fra redaktøren:

Om man nu synes om »hjemmelavede« hybrider eller ej, må hver afgøre med sig selv. Men én ting skal man tage med i sine overvejelser som planteelsker. Om nogle år kan vi kun råde over det plantemateriale der findes indenfor Europa's grænser. Og derfor er det efter min mening ansvarsløst at fremavle løs på hybridfrø og -planter. Vi skal allerede nu være klar over, at der ellers om 100 år eksisterer massevis af hybrider af alle slags, men hvordan den oprindelige plante engang så ud, er der ingen der ved mere. Og det kan vi jo ikke være interesseret i.

P.S. Jeg har selv en *Mammillaria bombycina* X *perezdelarosae* i min samling, en vældig flot plante.

Kaktusser, etableret som saltplanter

Planter er nødt til endnu mere at tilpasse sig deres biotoper end dyr - da disse som regel er groet fast og ikke i stand til at flytte sig og derved undgå skadelige miljø- eller klimaforhold. Men ved f.eks. frø- eller stiklingspredning kan planterne »flygte« i løbet af nogle generationer.

Kun få mennesker ved, at enkelte plantearter kan leve og gro i stærk saltholdig jord og at pågældende planter i løbet af evolutionen har udviklet et raffineret system til at leve i eller komme af med saltet. Salt (NaCl) trækker vandet ud af plantecellerne - alle kender til døden af træerne langs de »saltede« landeveje. Saltindholdet i de store oceaner beløber sig til 3,5 procent og celleplasmaen af plankton-planterne har en enorm sugeevne, således at der ikke opstår en livstruende dræning af cellen. Selv i det Døde Hav med ekstremt højt saltindhold eksisterer alger.

Nogle saltplanter (Halophyter) har specielle kirtler der udskiller en højkoncentreret saltopløsning. Tamarisk-busken, der gror i saltørkener, virker af den grund som tilstøvet. Kaktusser tåler enten kun mikroskopisk lidt eller intet salt med få undtagelser. Et eksempel viser nogle *Melocactus*-arter der har hjemme i kystområderne på de Karibiske Øer. Planterne - med deres kugle- eller søjleformede grønne kroppe og deres grå hoveder blandet med røde børster også nævnt »turks cap« eller »monks head« - bliver på deres voksested ved strandbredden af og til overbruset med havvand. Vandet gennemtrænger ligeså det omkringliggende substrat. På langt sigt burde saltindholdet af substratet være livsfarligt for planten, da plasmaen af rodcellerne ikke har noget forsvar mod den høje saltkoncentration.

Undersøger man havsaltkoncentrationen og de forskellige jordlag nærmere, vil man opdage, at *Melocactus*erne i de nævnte områder opviser ekstrem »flade« rødder. Rodnettet af en voksen plante strækker sig over flere kvadratmeter og ligger kun få centimeter dybt. Ved regnskyl virker den netagtige »rodplade« som en svamp, der suger den livsnødvendige væske op.

En forklaring, hvorfor saltet ikke er i stand til at beskadige planterne er sammensætningen af de enkelte jordlag. Det øverste lag (A-horisont) er kun få centimeter tykt og består udelukkende af groft- og finkornet laterit (blandet med muslingekalk). Jordlaget er meget porøst og indeholder kun lidt næring.

Fig. 14 - *Melocactus barbarensis* habitat Aruba

Her finder man den største del af det fladt udbredte rodværk. Jordlaget nedenunder (B-horisont) er et forvittringsprodukt af det her typiske »lime stone rock« materiale, en slags klippekalk. Saltvandet gennemtrænger A-horisonten hurtigt, uden at saltet kan binde sig til jordpartiklerne. Men i B-horisonten kan saltet nå at binde sig til den nederste del af jordpartiklerne. Her vasker regnvandet hurtigt saltet ud og C-horisonten nedenunder (et kompakt uigennemtrængeligt lag af sten) sørger for, at regnvandet blandet med saltvandet løber af. Voldsomme regnskyl er i dette område ret hyppige.

Målinger og egne undersøgelser viser et relativt lavt saltindhold ved rødderne selv om koncentrationen i forholdet til andet kaktussubstrat er meget højere. Med sikkerhed kan man konkludere, at kaktusrødderne i dette område har en væsentlig højere celleplasma-koncentration og dermed evnen til at beskytte det livsnødvendige vand effektivt mod havvandets sugevirkning.

(publiceret i Salzburger Nachrichten »Aus Forschung und Technik«, 14. september 1993)

Prof.Dr.Mag. Helmut Antesberger
Ignaz-Harrer-Str. 97
A-5020 Salzburg
(overs. red.)

KAKTUS I KOLDHUS

I KAKTUS nr.4/1992 havde jeg et indlæg med overskriften »Pladsmangel«. Det handlede om en bæk til sommerophold for kaktus med de fordele og ulemper dette medfører.

Som det fremgår af artiklen, var ulemperne de fleste.

I december 1992 lavede jeg derfor bænken om til koldhus. Det skulle jo helst være så billigt som muligt, så derfor blev det plastplader, som forøvrigt også er bedre end glas, da de dæmper forsommerens ofte alt for stærke brand. Tremplen blev ført lidt ned i jorden, altså ingen sokkel. Taget består af sektioner på ca. 2 m bredde som er hængslet øverst på spærene, så der kan sættes luft ved at løfte sektionerne hver for sig, hvilket bedst gøres udefra. Ved at hængsle den ene tagflades sektioner lidt længere nede på spærene end den anden, opnår man at kunne lade selve plastpladen på den ene tagside rage noget ud over den anden, så det ikke kan regne ned gennem åbningen af toppen. Det bevirker også, at man kan sætte luft på i begge sider af huset. På billedet kan man få et lille indtryk af huset. Der er altså mulighed for virkelig god udluftning i begge sider, og altid i toppen. Det er

måske lidt omstændeligt at sætte luft på og tage luft fra, men for det meste står huset med fuld luft både nat og dag.

Det er den billigste løsning jeg kan tænke mig. Nogle spær i 50 × 100, nogle få brædder og ellers kun taglægter, det er alt, hvad der skal bruges af træ. Og det er let at lave uden brug af specialværktøj. Men det er selvfølgelig kun et sommerhus, idet det jo ikke kan lukkes tæt i toppen og heller ikke mellem trempe og tag.

Jeg har indrettet huset med borde og med den ene tredjedel beregnet til fri udplantning af vinterhårde arter. De vinterhårde arter, jeg beskrev i mit indlæg i 1992, lever alle i bedste velgående. Men vinteren 92/93 var jo, som de forudgående, også meget mild.

Jeg har siden fordoblet antallet af arter, så der nu er 74 ialt. Heraf er de 12 *Opuntia*. Jeg skal nu ikke have flere *Opuntia*, selv om det kunne være fristende, for netop *Opuntia* gror og blomstrer, som var de betalt for det, når de dyrkes frit udplanter i koldhus. Selve

Fig. 15 - Indblik i koldhuset.

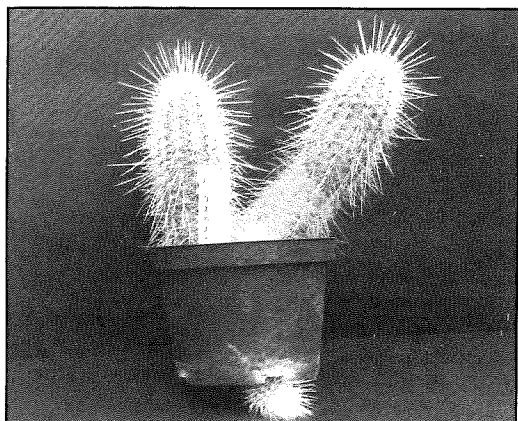

Fig. 16 - *Echinocereus rayonesensis*.

planten bliver også smuk, i modsætning til, hvad den bliver på friland.

Ved fri udplantning sker det ofte, at kraftigvoksende arter sender rødder langt omkring og derved trykker svagere arter. Men det problem kan jo klares ved at rodstikke de kraftigvoksende med en spade. Det vil især være *Opuntia*, og dem kan det også blive nødvendigt at kappe nogle led af, når de bliver for voldsomme.

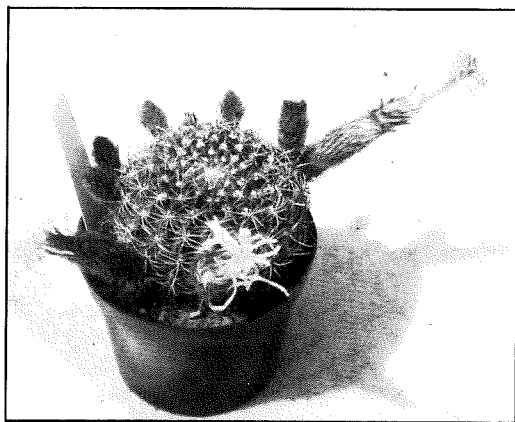

Fig. 17 - *Echinopsis ancistrophora*.

Min hu står mere til andre slægter end *Opuntia*, fordi det er en større udfordring og fordi der vist ikke er ret mange kaktussamlere som dyrker vinterhårde kaktus. Og det er jo dejligt at have noget at blære sig af. Trængt hårdt ville jeg vel nok indrømme at denne interesse først og fremmest skyldes, at jeg ser det som den eneste udvej til at udvide min samling, hvis det ikke må koste for meget.

NKS/KAKTUS 29 (2)

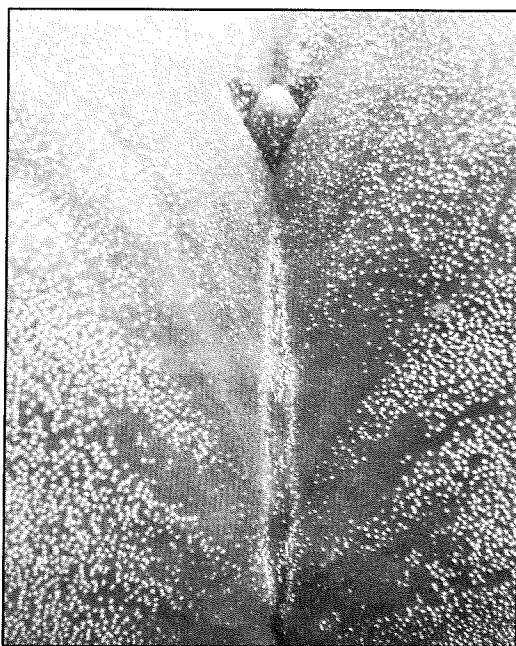

Fig. 18 - *Astrophytum myriostigma* med vorte?

Men hvad findes der så af vinterhårde kaktus - eller måske bedre - koldhuskaktus? Man ser ikke spørgsmålet omtalt ret meget, hverken i kaktusbladet eller i de bøger (på dansk), som jeg kender. Det undrer mig faktisk, for alle klager jo over pladsmangel. Jeg tror, der må findes mange kaktus, som kan overvintre i koldhus. Der er jo mange egne i Amerika, hvor kaktus er udsat for streng kulde. Der findes f.eks. mange i det sydvestlige USA - har jeg læst.

Pediocactus og *Sclerocactus* synes jeg må være fristende at give sig i kast med, men det er måske for stor en opgave for en amatør. De bør under alle

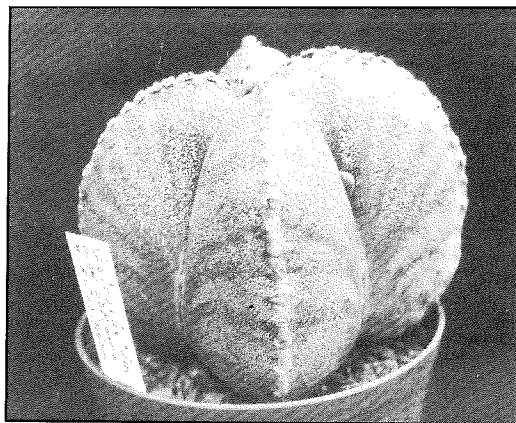

Fig. 19 - *Astrophytum myriostigma*.

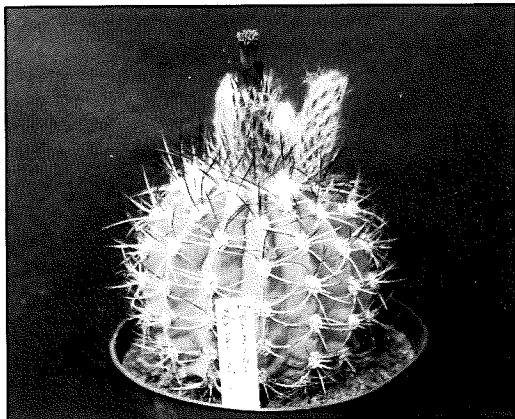

Fig. 20 - *Denmoza rhodacantha*.

omstændigheder podes på et vinterhårdt underlag, indtil man har opformeret et rimeligt stort antal, tror jeg. Fredede kaktus, vanskelige kaktus -- hvorfor ser man dem så sjældent? Det måtte dog være en spændende opgave at opformere dem og dermed måske redde dem. Er de måske alligevel for vanskelige? Å ja, man har så mange spørgsmål - det er måske derfor, man bliver ved med at samle.

Kan nogen f. eks. svare mig på følgende:
Hvorfor gør *Echinocereus rayonesensis* sådan? (se foto)

Og hvad pokker går der af min *Echinopsis ancistrophora*, som plejer at have en fuldt udsprunget blomst, som er hvid med en anelse rødt, og som ellers er som en almindelig Echinopsisblomst omend ret lille? (se foto)

Hvorfor snyder *Ferocactus latispinus* år efter år? Knopper, men aldrig mere. Så gik det bedre med *Ferocactus melocactiformis*, som jeg såede i 1973. Den blomstrede for første gang. En anden seværdighed er *Denmoza rhodacantha*. Også for første gang. Blomsten åbner sig ikke mere end som det ses på billedet. (se foto)

Til slut, hvad er det for en ejendommelig gevæxt på min *Astrophytum*? Er det en vorte? Eller hvad? Heldigvis har den ingen torne.

Jørgen Olesen,
Tissøvej 37
DK-4490 Jerslev

(Anmærkn. fra redaktionen: KAKTUS 3 - 1984, KAKTUS 4 - 1984 og KAKTUS 1 - 1985 indeholder mange spændende arter af frilandskaktus).

En lille, botanisk vandring for hvermand HVAD ER EN BLOMST?

- et tåbeligt spørgsmål, vil mange nok svare. En tulipan, en gul mælkebøtte eller den røde top af en julestjerne, for eksempel! Hvem kan være i tvivl om det? -- Men er det nu sådan? Eftersom Nordisk Kaktus Selskab jo er en slags botanisk forening i lighed med Dansk Orchide Klub, bør man stille et jævnt, botanisk spørgsmål uden at vække forargelse. Naturligvis er der også en hensigt med spørgsmålet. Min hensigt er at søge at vække en interesse for det botaniske hos de medlemmer, der ikke er blevet plaget med faget botanik i skolen, men som alligevel er så glade for at beskæftige sig med planter, at de er medlem af vor forening.

Planteverdenen består af blomsterplanter og blomsterløse planter. De sidste skal kun nævnes kort. Bakterier, blågrønalger, alger, svampe, laver, mosser og bregner samt enkelte flere former er alle planter, men har ingen blomster. Man finder her de såkaldte sporer, som populært kan beskrives som primitive forstadier til nye planter. Enkelte sporer kan give folk overfølsomhed, allergi. Sporerne bør ikke forveksles med plantepollen, som omtales senere. Spo-

terne er meget længelevende, også under dårlige omstændigheder. Derved hjælper sporerne de primitive planter med at overleve ugunstige perioder. Dekorative bregner har vi næsten alle i vore samlinger.

Planterne har i tidens løb gennemgået en udvikling fra det mere primitive. Går vi et trin højere op i udviklingen, kommer vi til nåletræerne og koglepalmerne, de nøgenfrøede. Her indføres et nyt princip: frøet, som vi kender så godt, er fikst og færdigt plantefoster i hviletilstand, beskyttet af en skal. Men altså langt mere udviklet end de omtalte sporer. Faktisk er nåletræerne og koglepalmerne blomsterplanter, men det er ligesom lidt svært at indse. Også lidt mindre væsentligt, måske. Som enhver ved, er også frøene langt mere robuste end den voksende plante, og kan ligesom sporerne hjælpe planten med at overleve ugunstige perioder, og ligesom sporerne hjælper de til plantens formering til et større antal. Frøene kan lægges i dybfryseren, til de skal sås, det kan en voksende plante ikke. De kan også spire, når man efter flere hundrede år graver et kloster ud - nogle af dem altså.

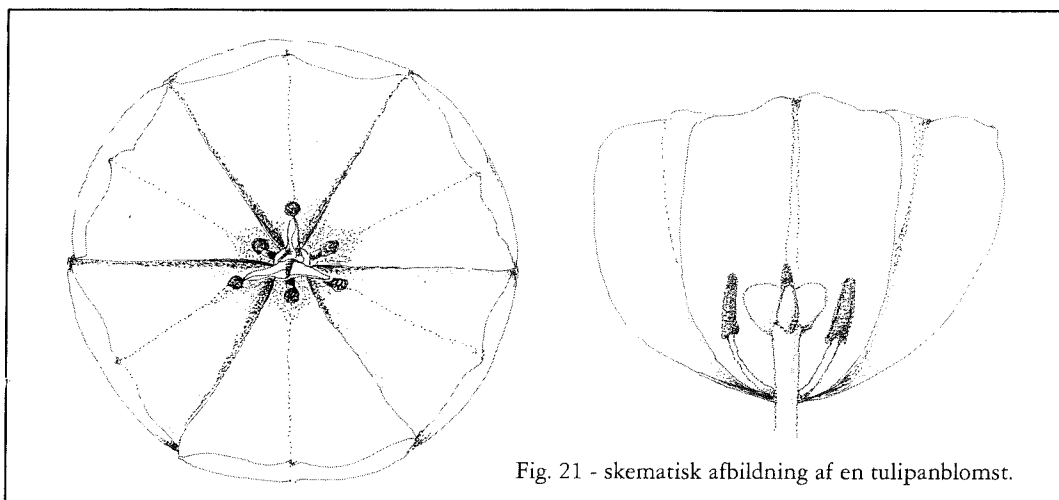

Fig. 21 - skematisk afbildning af en tulipanblomst.

Frøene sidder i nåletræerne i kogler, der ikke er frugter, men særlige blade, hvorunder frøene sidder nøgne. Det bekendte enebær hører hertil, det ligner et bærr, men som så ofte i planteverdenen er tingene ikke lige det, de ligner. Enebærret er et frø, der sidder oven på en opsvulmet stilk, ikke en rigtig frugt.

Næste trin i planternes udviklingssystem er de såkaldte dækfrøede, det vil sige, at frøet eller frøene sidder gemt i en frugt. Æbler, appelsiner, figner, vi kender dem, mange af dem, men mangfoldigheden er utrolig stor. Det jeg især vil fremhæve er, at vi nu er kommet til de »rigtige« blomsterplanter.

Når et frø spirer, kommer der som regel et eller to små blade op først. Er der kun et blad, et kimblad, vil dette i reglen være langt, tyndt og spidst. Er der to blade først, altså to kimblade, vil disse i reglen være mere eller mindre runde, ofte helt forskellige fra plantens senere blade. Da der er mange og store forskelle på de to typer, har man delt blomsterplanterne i såkaldt enkimbladede og tokimbladede. Man kan finde en frøplante med et »forkert« antal kimblade, men det skal man bare glemme.

Af de enkimbladede kan nævnes græs, siv, løg, liljer, tulipaner, iris og orkideer, altså alt fra det mere jævne til det mest avancerede. Mest udspekulerede af alle er orkideerne, men det overlader vi galant til orkideklubben. - - og de tokimbladede er så alt det andet, kaktus, euphorbia, begonier, rækken er næsten endeløs. Nu vender vi så tilbage til det oprindelige spørgsmål og svar.

En blomst kan for eksempel være en tulipan. Det er korrekt. Nu bør vi pille en tulipan fra hinanden. Brokker ægtefællen sig, så tag en, der er ved at visne, den er lige så god. Yderst sidder der 3 og 3 farvede,

såkaldte blomsterblade, der er ens, eller i alt fald næsten ens. Indenfor sidder 3 plus 3 såkaldte støvtråde med støvkapper, hvorpå der sidder støv eller pollen, der simpelthen svarer til sædceller hos dyr og mennesker. Her har vi plantepollenet, der er så slemt for allergikere, dog næppe fra tulipaner.

Gar vi så midt ind i blomsten, finder vi en grøn knude, der er den kommende frugt med små anlæg til frø indeni. Øverst på frugtknuden sidder en lille pind, kaldet griffelen, og på griffelen sidder et lille pollenmodtageapparat, kaldet støvfanget. Fidusen er nu, at et eller helst flere pollenkorner sætter sig på støvfanget. Her spirer pollenkornet eller pollenkornene, sender en kanal ned gennem griffelen og bestøver et eller flere frøanlæg, som nu starter med at blive et nyt plantefoster, et nyt frø eller helst flere. Det er dog en særdeles kort »pind«, som vi ser i tulipanblomsten, andre slags blomster har meget længere pinde, nogle blomster har endda flere pinde, altså grifler, og allerede her ser vi lidt af den utrolige mangfoldighed, som naturen eller Vorherre har beriget blomsterverdenen med.

Mange blomsterplanter ynder ikke at blive bestøvet af eget støv for at hindre indavl. Planterne kan for eksempel lave små honningkirtler i blomsterne for at trække bier til. Bierne flyver fra blomst til blomst og som regel bringer de fremmed pollen med. Tit sidder dette pollen på biernes hoved. Nogle bier kommer efter honning, andre kommer for at indsamle blomstens pollen, der giver bierne deres protein-føde. Honningen eller rettere sagt nektaren, er biernes sukker-eller kulhydrat-føde. I bikuben laver bierne nektaren til honning, pollenet laves til en slags »bøf«.

Netop i tulipaner har jeg aldrig set en bi, skønt jeg har holdt bier, så der er bestemt ikke mange lække-

rier at hente for bierne netop her i tulipanblomsten. Især om foråret er det herligt at se bierne flyve rundt med »bukser« i forskellige farver, blomsterstøv fra de forskellige slags blomster. En honningbi holder sig til en bestemt slags blomst, så længe den kan finde nogle, humlebieerne derimod flyver fra blomst til blomst uanset slags, og de er meget uønskede i samlerens drivhuse, fordi de krydser alverdens blomster sammen, hvis det er muligt. Alle slags gadekryds er resultatet af deres besøg, altså dårlige og især usikre frø. Det er således meget betænkeligt at høste frø af egen avl i vore plantesamlinger, med mindre man har truffet særlige foranstaltninger, f.eks. ved at isolere 1-2-3 planter af samme art under fluenet eller lignende. Små blomsterfluer, myrer m.m. bør heller ikke kunne komme til, og det gør jo sagen temmelig kompliceret. Løsningen hedder måske plastikposer?

Problemet kan bedst vises ved, at en bestemt plante, som man har i sin samling, måske opdages at kræve bestøvning fra andre planter for at kunne sætte frø. Man siger, den er autosteril, eller selvsteril. Eksempel: *Rebutia marsoneri*. Har man kun et eksemplar af denne plante, og hvert år finder den vrimdele fuld af frø, må man kunne slutte, at samtlige frø er krydsninger! I en evt. senere artikel skal jeg forklare, hvorledes det går til, at humlebieerne ikke laver samme krydsnings-ravage i de planter, der gror i naturen. Ellers kan jeg sandelig godt lide humlebieer.

At tulipanen hører til de enkimbladete kan ses på, at bladene er lange og smalle med lige nerver, i blomsten hersker tre-tallet, 3+3 blomsterblade, 3+3 støvtråde, en griffel med tredelt støvfang, og skærer man frugtknuden igennem på tværs ser man, at den er tredelt.

Forhåbentlig er der nogle blandt læserne, der faktisk har gjort det lille eksperiment med, altså det at plukke tulipanen itu, for det er derved, man kan få udbytte af min lille, botaniske artikel, det er ikke helt nok bare at læse den.

Tænker vi et øjeblik tilbage på det resultat, som vi fik, kan vi drage den slutning, at tulipanen i sig faktisk havde de mandlige »remedier«: støvtrådene, støvknapperne og selve støvet, sæden. Men tulipanen havde også de kvindelige »remedier«: frugtknuden og anlæggene til nye små frø. Læg mærke til, hvor let

det sammenlignes med kvindens livmoder og æggestokke. Tulipanblomsten er altså både mand og kvinde, altså tvekønnet. Vi kan godt finde blomster, der enten kun er mandlige eller kvindelige, altså enkønnede blomster. Det er dog de færreste blomster, der har det på den måde.

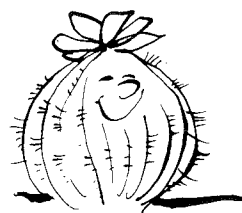
Det andet forslag i svaret, den gule mælkebøtte, var derimod ikke så godt. En gul mælkebøtte er ikke én blomst, men en hel kurv fuld af blomster. Den gode samler kan indvende, at det ikke rager ham. Det ligner en blomst, det er nok. Jamen nok til hvad? Skal vi forstå nogle af de mange spændende mysterier, som også vedkommer vores lille plantesamling, bør vi ikke undlade at træde et skridt længere ind i botanikens små hverdagsmysterier. Helst medbringende husets bedste lup og en lille, skarp kniv, eller en lille pincet af de spidse. Man skal bestemt ikke ærgre sig over, at der er meget, man allerede vidste her i artiklen, mere interessant er det, om der er noget, man ikke vidste!

Vigtigst af alt i denne forbindelse er dog, at man har bevaret sin evne til at undre sig. Altså synes, at noget er nyt og spændende, især når vi træder længere ind i planternes vidunderlige verden.

En eventuel fortsættelse vil jeg lade læsere og redaktør afgøre.

(Redaktøren siger: ja, tak!)

Axel Ansø
Sdr. Øsløsvej 11
DK-7742 Vestløs

Kære medlemmer !

Skulle én af jer komme til at savne KAKTUS-bladet (og har betalt kontingent), bedes I kontakte kasserer Finna Larsen, Salbyvej 17, DK-4600 Køge. Jeg kan desværre ikke være behjælpelig.

(red.)

NKS' Book of records

Aase F. Ølbye er den lykkelige ejer af en kæmpe *Mammillaria hahniana*, sandsynligvis Danmarks største. Hun skriver her om planten:

Den stammer fra Harald Mathiesens privatsamling i Rødekro. (H.M. var den tidligere ejer af kaktusgartneriet i Rødekro-red.). Efter oplysning fra Harald Mathiesen blev planten sået mellem 1975 og 1980 (næsten utroligt) og da Mathiesen i 1988 solgte sin privatsamling, blev jeg den lykkelige ejer.

Mammillaria hahniana vil jeg vove at påstå er en af de nemmeste *Mammillariarier*, der findes. Den kræver ikke nogen særbehandling, bortset fra vand og gødning i sommertiden. Jeg har den stående i drivhuset fra sidst i marts til sidst i oktober og om vinteren inde i gæsteværelset som er omdannet til kaktus i hi. Værelset vender mod syd, så der er ret godt med lys og temperaturen er på 10-12 grader. Kun engang i

løbet af de 5 år har jeg skiftet jorden ud, og den svinger aldrig med blomster. Et dejligt syn når alle de 9 hvide hoveder er fulde af røde blomster. Man kunne godt ønske, at blomsterpragten ville holde lidt længere men til gengæld kan den nu godt finde på at komme med blomster 2 gange i sommerens løb, anden gang dog mere sparsommeligt og ikke alle hovederne er fyldte med blomster.

Det er lidt svært at angive størrelsen på planten, men i omkreds måler alle hovederne tilsammen 118 cm, og det største hoved har en omkreds på 51 cm.

Mammillaria hahniana har hjemme i 2000 m højde i Mexiko i områderne Guanajuato, Queretaro, Sierra de Jalapa. Navnet fik planten efter Adolf Hahn fra Berlin, der døde i 1954.

Aase F. Ølbye
Nørregade 24
DK-6392 Bolderslev

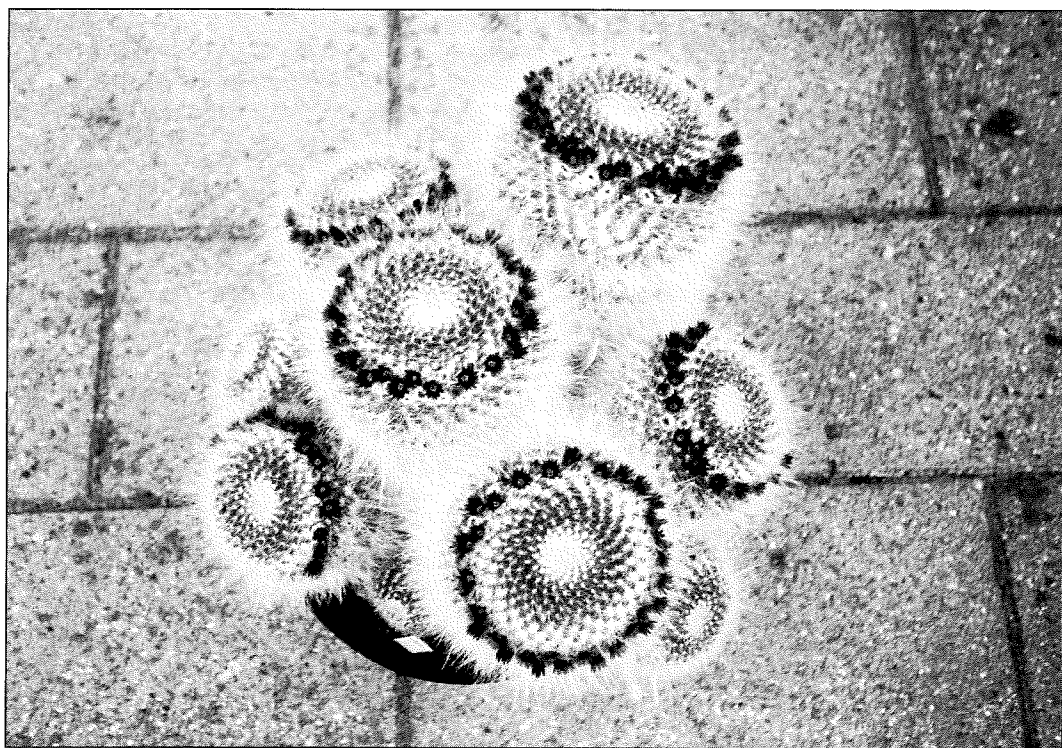

Fig. 22 - *Mammillaria hahniana*

VI SYNS I SOLLENTUNA!

Såg ni oss på Sollentuna-mässan i våras? Ni kanske aldrig har besökt mässan? Skamligt..! Detta är årets höjdpunkt för alla »gröna« fantasier. Den enorma lokalen är sprängfylld av odlings-intresserade och i monstrarna trängs föreningar och företag som alla vill sprida lite reklam om sin verksamhet. Här finns Orkideé-, Saintpaulia-, Rhododendron-sällskap blandat med firmor som säljer gräsklippare, grepar och daggmask! En salig men rolig blandning!

Nordiskt Kaktussällskap finns givetvis representerat. Då vi är en liten förening har vi också en monter därefter. Liten men mysig! Vi exponerar några av våra mest välväxta kaktusar, ger exempel bra på böcker, tidningar och kränger en och annan taggig »souvenir«.

Vi gör givetvis mycket reklam för vår förening, och att det finns ett stort intresse för dessa taggiga växter är inte svårt att se. Både ung och gammal klämmer och petar på våra (stackars) utställningsexemplar. Vi hoppas att vi åtminstone har lyckats värva en handfull nya medlemmar till föreningen. Ett introduktionserbjudande på 100:-brukar locka. Dock är det beklämmande att se hur lite informations-material det finns om NKS. Här finns det definitivt något att göra! Jag brukar skriva ihop något själv om NKS, samt enklare odlingsråd. Vore det inte lämpligare om vi samordnade detta och producerade en enkel bro-

schyr på svenska alt.»nordiska« som vi gemensamt kunde sprida på lämpliga ställen - plantskolor, blomsteraffärer, mässor, möten m m? Trots dålig ekonomi - några små annonser i lämpliga tidningar skulle garanterat löna sig. Hur många vet att vi finns!?

De flesta besökare har en eller flera kaktusar på fönsterbänken, och naturligtvis får man höra många och långa historier om dessa. En klassiker bland mässbesökare är att berätta om moster Hildas blommande sjöborrekaktus som varje sommar får fyrtissex blommor på en gång! Naturligtvis beror det på att kaktusen får en skvätt te då och då, eller att man har lagt en sockerbitt på kaktusen. Ja, varianterna är många. Man hör historier på historier. Det är High Chaparall-kaktusar (*Euphorbia trigona*) som växt upp i taket och ramlat omkull, *Opuntier* som ramlat i golvet, giftiga taggar som inflammerat händer och jag vet inte allt.

Som NKS's representant måste man alltid uppträda intresserat och belevrat, något som ibland är ytterst svårt. Speciellt besvärande och enerverande brukar det vara de sista två långa timmarna innan mässan stänger. Det är då man är trött, och önskar allt annat än att replikera de fem vanligaste fraserna:

- Jo, alla kaktusar kan blomma!
- Jo, kaktusar skall vattnas!
- Jo, man sticker sig faktiskt ibland!
- Nej, det är ingen blomma. Plantan är ympad och saknar klorofyll!
- Nej, taggarna är inte giftiga! Det är du som är smutsig!

En NKS-representant måste vara tuff och råbarkad.

Mats Nilsson
Apelsinvägen 21 K
S-633 47 Eskilstuna

Fig. 23 - Mats Eriksson försöker värm fler medlemmar till NKS.

Brev fra en begynder

Fig. 24 - Echinopsisblomst

Det begyndte i det herrens år 1980, men da vidste jeg det ikke. Det år anskaffede familien sig en kaktus, vist nok blot købt efter en indskydelse, fordi den nu engang var der i blomsterforretningen, eller måske var den en foræring. Jeg husker det ikke helt præcist, og i de kommende år lagde jeg heller ikke mærke til den. Den og jeg havde ikke noget med hinanden at gøre.

Det var først i sommeren 1987, at jeg »opdagede«, jeg havde en kaktus. Den stak mig. Det var nu således, at jeg var blevet ansvarlig for hus og planter, og disse krævede vand. Den kaktus var nu ligesom noget for sig selv. Den lignede ikke nogen plante, som den stod der i vindueskarmen: en lidt fladtrykt kugle ca. 10 cm i diameter og måske 8 cm høj. Den stod og så så elendig ud i en potte og noget lersand med en bast-skjuler omkring sig, sådan ligesom for at gøre sig lidt mere. Stikke kunne den, og den blev adskillige gange truet med skraldespanden, uden at det dog blev til noget. Den fik en sjat vand.

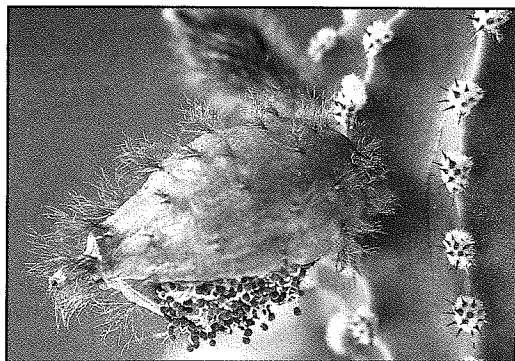

Fig. 25 - Frugtstanden

NKS/KAKTUS 29 (2)

Det blev vinter og den del af huset, hvor kaktussen stod, blev »lukket ned«. Ingen energifrådseri her forstås. Jeg så ikke den kaktus igen før april 1988, da jeg »åbnede« for foråret. Det var da også rigtigt, der stod jo en kaktus. Ved nærmere eftersyn så jeg, at den havde fået en knast sådan med lidt hår på. Den har alligevel ikke kunnet tåle kulden, det er nok pest eller anden dårligdom. Den ryger snart ud. Den fik en sjat vand den dag. En måneds tid senere stod den der endnu, kaktussen. Knasten var blevet lidt større, syntes jeg. Nej, det var den vist alligevel ikke. Planten var stadigvæk grøn, så helt død kunne den ikke være. Den fik en sjat vand.

Næste gang jeg så planten var knasten 4 cm lang på vej ud mod vinduet. Jeg blev klar over, at det var en blomsterknop. Jeg gav kaktussen en undskyldning. Den fik en sjat vand. Næste dags aften var knoppen blevet 4 cm længere. Det var jo fantastisk. De følgende dage tillagde den sig 4 cm om dagen, indtil en længde af 20 cm. Knoppen voksede i omfang de næste 3 dage.

Den følgende dag kom jeg sent hjem og min første tanke var: her har været ubudne gæster. Det duftede umiskendeligt af parfume. En nøjere undersøgelse afslørede, at kaktusblomsten var sprunget ud og ud-

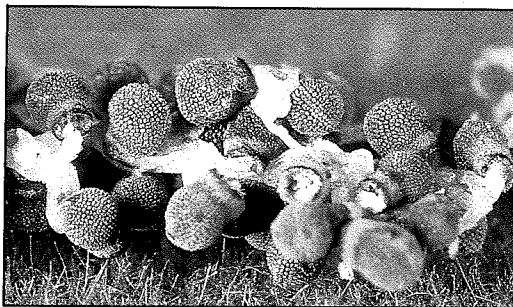

Fig. 26 - Frøkor

sendte den vidunderligste duft. Den store hvide blomst med de mange gule støvknapper var et betagende syn der i det vestvendte vindue med lyset fra den nedgående sol. Jeg kom sent i seng den nat. Næste dags aften var blomsten stadig lige smuk og velduftende. Det var lidt af en skuffelse, at blomsten den følgende morgen hang som en klam klud og uden duft. Kaktussen blev ikke smidt ud.

Blomstringen gentog sig sommeren 1989, og jeg fotograferede den meget. Med billedet i hånden ind i Bilka's havecenter. »Den hedder vist nok en *Echinopsis*«, var der en ung mand, der sagde. Det er der s.. da ikke noget der kan hedde, tænkte jeg. En kollega til mig er orchide-dyrker. Hun stak mig et nummer af kaktusbladet. Jeg meldte mig ind i Nordisk Kaktus-

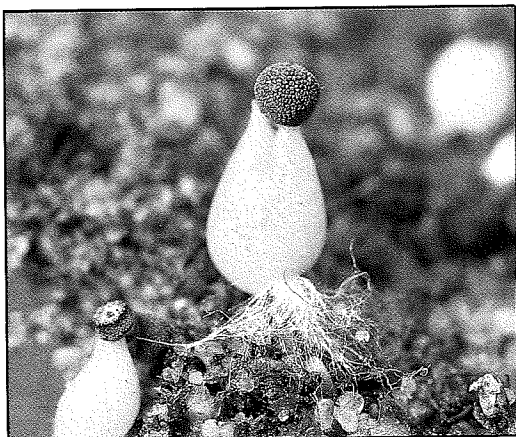

Fig. 27 - Kimplante

selskab. Det følgende år købte jeg ind »alt hvad der kunne stikke« når jeg så dem. Ved en campingplads nær Ribe stod der i vinduet en søjleformet kaktus 20

cm høj. Det tog mig ikke lang tid at overbevise ejeren om, at den plante ville have det bedre hos mig. Den blomstrede i 1991 med samme slags blomst og duft som min første kaktus. De hedder s. *Echinopsis*.

I 1992 lykkedes det mig at overføre pollen fra kuglen til søjlen, hvilket resulterede i, at søjlen udviklede to frugtleger. Efter godt en måneds tid var pludselig det ene frugtleger revnet på undersiden, og fra åbningen hang små brune frø i fine hvide klæbrige tråde. Det var næsten som at se tudseæg i en dam, blot i miniformat (se foto). Mon den slags kaktusfrø spredes på fugle- eller natsværmerryg i naturen?

Jeg såede frøene i nogen sandjord i en flamingokasse, og de spirede lystigt. I dag er de små planter blevet større, og da de er et produkt af »søjle og kugle«, så er de indtil videre mine søgler.

Preben Daugaard
Sabro Skovvej 9
DK-8471 Sabro

Det tomme navneskilt

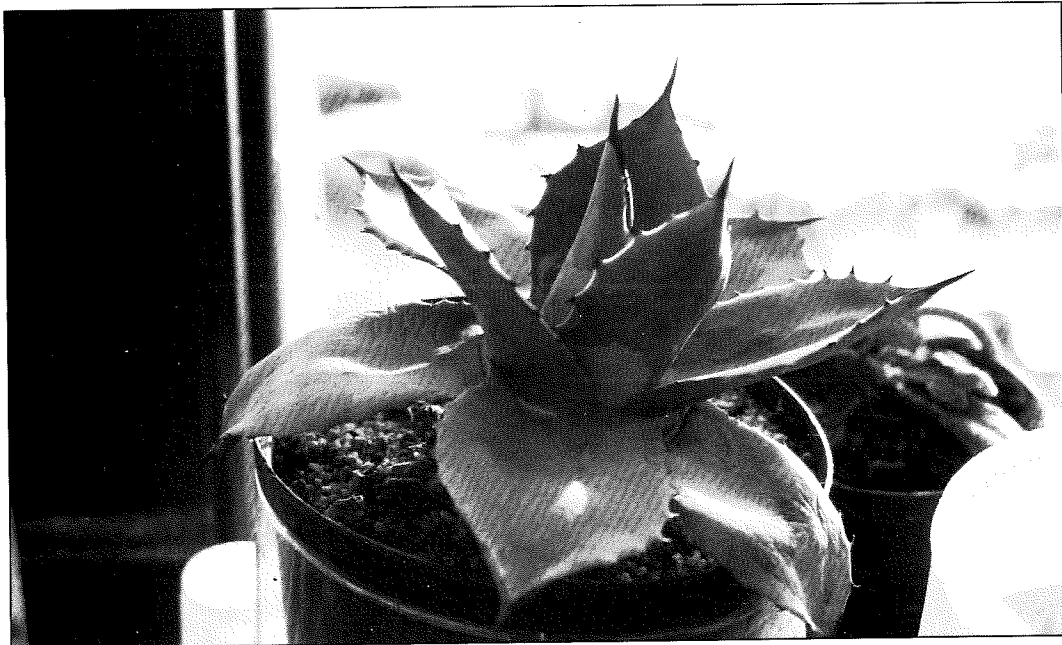

Fig. 28 - Agave?

Hvem kan hjælpe med at artsbestemme denne Agave?

Axel Ansø
Sdr. Øsløsvej 11
DK-7742 Vesløs

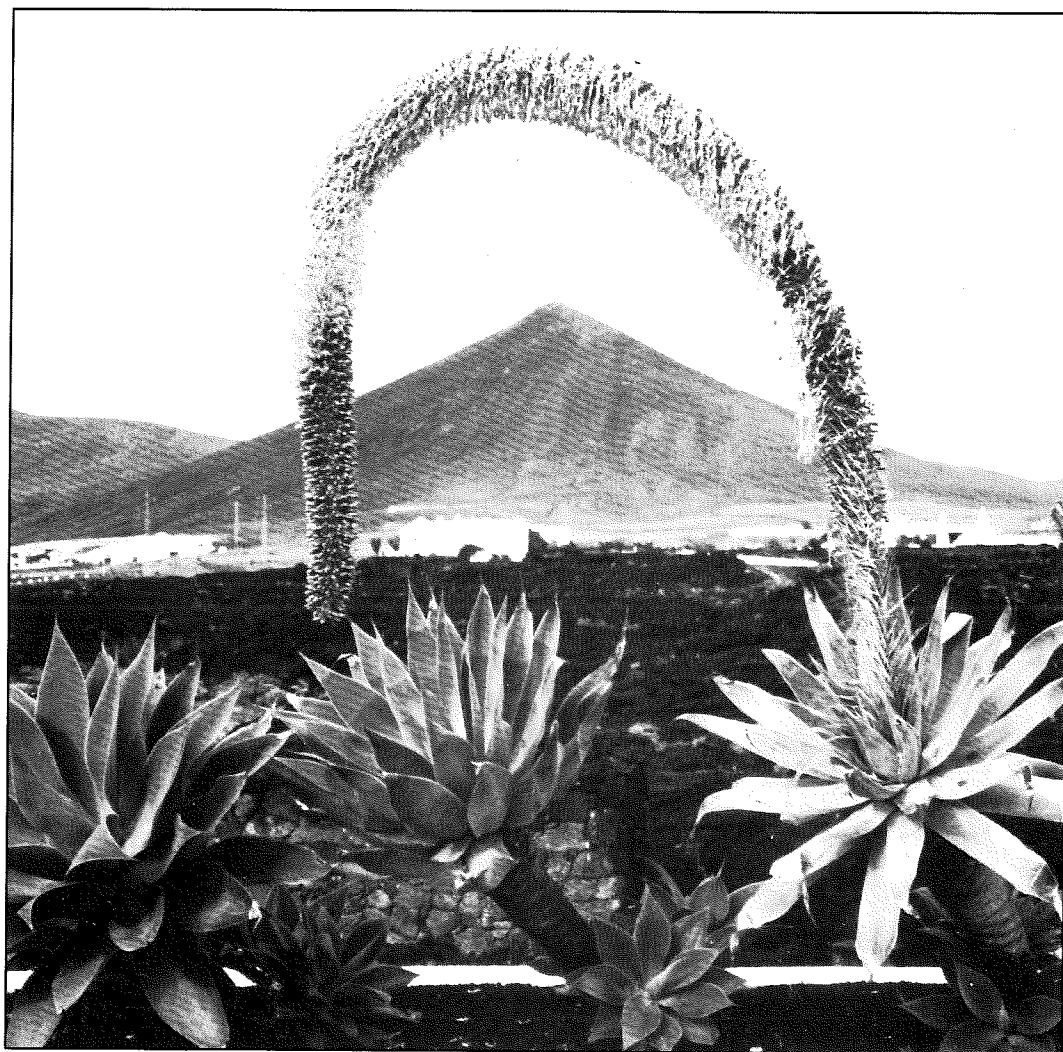
»Jardin de Cactus«, Lanzarote

Några tips till Er som reser till kanarieöarna

Detta handlar om en spännande ö, inte så hårt turist-exploaterad som de mera kända Gran Canaria och Teneriffa. Lanzarote ligger endast 10 mil från Afrika och säges vara den kanarieö som får minst regn. Alla kanarieöarna har vulkaniskt ursprung och på Lanzarote syns detta extra tydligt. Svart lavagrus och omkring 300 större och mindre kratrar täcker stora delar av ön. Det senaste stora vulkanutbrottet ägde rum 1824 och då formades det säregna landskap som man kan njuta av idag.

Att Lanzarote inte är så sönderexploaterad är till stor del César Manriques förtjänst. Denne berömde konstnär, som dog häromåret, har gjort avgörande insatser för att hålla nybyggnationen inom rimliga gränser och att den utförs i en sparsmakad färgskala. César Manrique har dessutom designat flera fantastiska anläggningar och monument på ön.

Fig. 29 - En blommande *Agave attenuata* som inramar en av många vulkaniska bergstoppar.

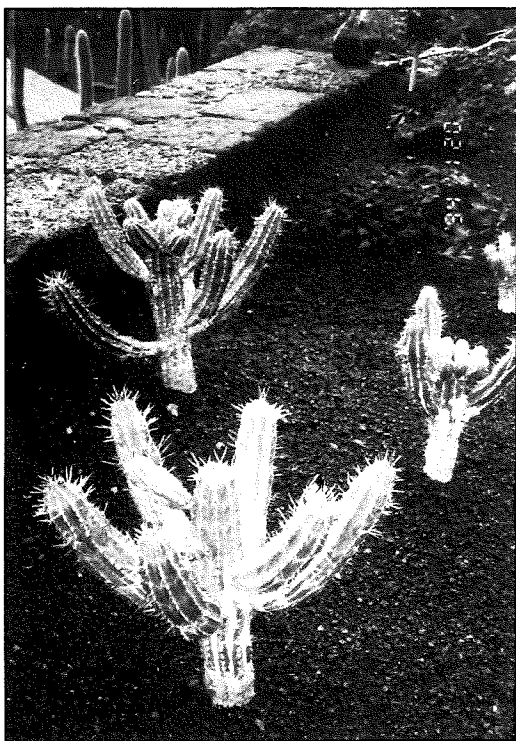

Fig. 30 - En kanarisk raritet : *Euphorbia handiensis*.

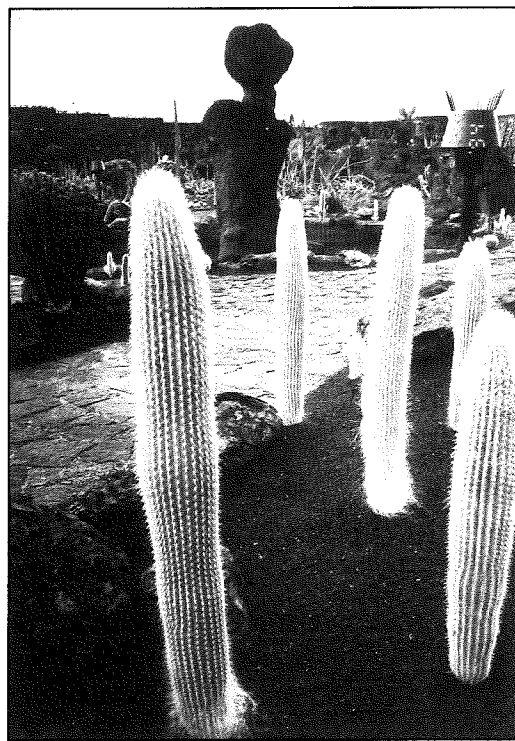

Fig. 31 - Vulkaniska pelare och kaktuspelare ger spännande synintryck.

En av dessa anläggningar är »Jardin de Cactus«, en spännande parkanläggning med kaktus och andra suckulenter belägen vid byn Guatiza på norra delen av ön. Parken som har formen av en gryta är delvis utgrävd i en vulkankrater och här och var har man sparat pelare av hårdare vulkaniska bergarter. Här finns samlat nära 10.000 plantor från 1.500 arter, fritt utplanterade, allt från *Melocactus* till mäktiga trädformiga *Euphorbior*. Anläggningen är endast 5 år gammal och blir därför för varje år alltmer spännande i takt med att plantorna växer till sig.

En verklig kanarisk raritet finns representerad med fina exemplar. Det är *Euphorbia handiensis*, som endast finns växande i en liten koloni på södra delen av grannön Fuerteventura. *Euphorbia handiensis* har cylinderformade stammar omkr. 4 cm i diameter, den grenar sig gärna i kandelaberform och kan i naturen bli 70-80 cm hög. Vill ni läsa mer om *E. handiensis* så leta fram KAKTUS 4/1992 och läs artiklen skriven av Guillermo Perdomo, en trevlig man som arbetar i »Jardin de Cactus«.

Som yttäckning mellan plantorna i parken används ett rejält lager av svart lavagrus. Detta hjälper till att fälla ut fuktighet från nattdag, så plantornas rötter får något att leva av under långa torrperioder. På ön odlas även vin och en del i framgången med detta trots det ytterst torra klimatet är just denna metod med täckmaterialet. Runt byn Guatiza ligger även det som var kanarieöarnas stora inkomstkälla före turism och grönsaksodling. Fält efter fält med *Opuntia*-plantor, värdväxt för Cochenill-lusen, som i torkat tillstånd ger ett rött färgämne.

Ni ska absolut passa på att även göra ett besök på »Foundation César Manrique«, konstnärens fantastiska privatbostad i Tahiche. Huset är byggt över och delvis nedgrävt i flera mindre vulkankratar och det hela går knappast att beskriva i ord. Det bör ses med egna ögon. I och runt bostaden kan man också se många exempel på konstnärens stora intresse för kaktus och suckulenter.

Kjell-Erik Nilsson
Axel Danielssons Väg 306, S-21 582 Malmö

EXOTICA

- DETAILHANDEL & EN-GROS-HANDEL

EUROPAS STØRSTE UDVALG I BLANDEDE SUKKULENTER

Adenia, Adenium, Aloe, Anacampseros, Brachystelma, Bursera, Crassula, Cyphostemma, Dioscorea, Dorstenia, Euphorbia, Fockea, Haworthia, Ipomoea, Jatropha, Othonna, Pachypodium, Pelargonium, Pterodiscus, Sarcocaulon, Trichocaulon, løg..... og meget andet.

SPØRG EFTER GRATIS LISTE.

Ernst Specks, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkraht, Tyskland

Tel.: 0 24 31 / 7 39 56, FAX: 0 24 31 / 44 95

Åbningstider: april-august lørdage kl. 9-14; Andre tider kun efter tel. aftale!

NKS T-SHIRTS

Foreningen har ladet fremstille T-shirts med 2 af Tommy's tegninger (hvid m. sort tryk).

Vi forlanger en grov overpris: . . . **100,-** incl. porto og forsendelse

Vælg mellem 2 modeller: »næsen« ell. »til salg«.

Vælg mellem 2 størrelser: L ell. XL.

Bestilling indbetales på: Giro 3 07 98 64 . Bjarne Kjempff . Stordalvej 4, Løvel . DK-8830 Tjele

Husk at overskuddet ved salget går i NKS slunkne pengekasse.

Gerloff N. & Neduchal, J. & Stuchlik, S.
har til foråret 1995 planlagt
udgivelsen af en

Notocactus Monografi på tysk

198 sider, 115 fotos s/h
17 helsiders fotos i farve
udbredelseskort, slægtens + under-
slægternes historie, REM-fotos af frø
feldnummer-lister
pris: DM 35.- plus porto

Bestilling sendes til:
Norbert Gerloff
Brandenburger Str. 49
D-71640 Ludwigsburg

Postfach 1107 . D-71385 Kernen
Tel. 07151/4 18 91 . Fax 07151/4 67 28

KARLHEINZ UHLIG

* Mere end 200 slægter
* Mere end 1000 arter
* Sjældne planter og frø

Frø - Kulturplanter
Import - Eksport
Lilienstr. 5 - Postbox 1107
D-71385 KERNEN i. R.

* Verdensomspændende forsendelse
* Besøgende - også i grupper - er velkomne
* Vor frø- og planteliste kan fremsendes mod en
international svarkupon (Post Reply Coupon)

KAKTUS SUKKULENTER & SEMPERVIVUM I mange arter

Gartner Bent Jørgensen
Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk
Tlf. 42 64 50 95

Planter sendes ikke!

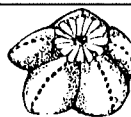
MÅ IKKE BØJES!

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral skaffer pletter, gødning og andre ting, vi har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

Gunnar Ravn

Fredskovvej 130
DK-5270 Odense N
Tlf. 65 97 85 97

KAKTUSAR

ca. 1000 olika arter

Specialitet: *Astrophytum*, *Parodia*,
Copiapoa

Lista fås mot intern. svarkupong eller 10 kr.

Wermlands Desert Plants

Järnbruggsgatan 7
S-66 203 Svanskog

HAR DE PRØVET**AT DYRKE ORCHIDEER?**

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.
Kontingent kr. 225

DANSKE ORCHIDE KLUB

Porsevænget 34
2800 Lyngby

**Tidligere årgange
af »KAKTUS«**

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til

THORKILD ALNOR NIELSEN

Langenæs Allé 26, 2.tv., DK-8000 Århus C

Betaling: Check eller på giro nr. 2940 744

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-26: 10 kr. pr. nr.
+ porto.

Følgende nr. er udsolgt:

Årgang 8, 9, 13 og 14 ALLE UDSOLGT

5. årg. nr. 2, årg. 12 nr. 2 og 3, 16. årg. nr. 1

**Indholdsfortegnelse
Kaktus nr. 2, 1994**

Tro det eller ej	27
Frailea (2) - Norbert Gerloff	28
Ett besök på Cerro Negro	31
Hybrider	34
Kaktusser som saltplanter	35
Kaktus i koldhus	36
Hvad er en blomst	38
NKS' Book of records	41
Vi syns i Sollentuna	42
Brev fra en begynder	43
Det tomme navneskilt	44
»Jardin de Cactus«	45